

Recensie Trouw ★★★★★ Normality no more

De muzikale samenwerking in 'Normality No More' is niets minder dan een triomf

In 'Normality No More' wordt met dans, zang, muziek en gesproken woord een ode gebracht aan het neurodivergente brein via Schuberts 'Winterreise'.

Bij aanvang van de multidisciplinaire voorstelling *Normality No More* | *Schubert's Winterreise revisited* vraagt een voice-over of we ons mobieltje aan willen laten staan en de QR-code op een scherm willen scannen. Dit leidt naar een online vragenlijst: zijn we het eens met stellingen als 'ik ben nieuwsgierig naar hoe hersenen werken' of 'iedereen moet zich hetzelfde gedragen'?

Normality No More, een voorstelling van Via Berlin, Ragazze Quartet en Conny Janssen Danst, verkent neurodivergentie aan de hand van Schuberts liedcyclus *Winterreise*. Op basis van wetenschappelijk onderzoek, uitgevoerd met universiteiten en maatschappelijke organisaties, worden labels zoals autisme, AD(H)D en dyslexie onderzocht. De vraag is of de grenzen van 'normaal' opgerekt kunnen worden om meer ruimte te creëren voor iedereen.

Met schwing buiten de klassieke lijntjes kleuren

Deze vraag wordt verkennend, en soms wat al te associatief, benaderd met muziek, dans en gesproken woord. Via Berlin, dat kamermuziek combineert met hedendaagse en elektronische invloeden, voelt zich helemaal thuis bij het Ragazze Quartet. Dit kwartet van vrouwelijke strijkers durft met veel schwing buiten de klassieke lijntjes te kleuren, wat resulteert in een muzikale samenwerking die niets minder dan een triomf is.

Schuberts *Winterreise* wordt volledig gestript en gereshuffeld, wat leidt tot een innemende explosie van stijlen en sferen. Flarden Schubert vloeien moeiteloos over in jazzy soul, elektro, iets wat lijkt op zigeunermuziek of zelfs een volkse polonaise. Je moet deze score eigenlijk meerdere keren beluisteren om de gelaagdheid volledig te doorgronden.

Het is indrukwekkend hoe zangers, strijkers, een percussionist, een keyboardbespeelster en zeven dansers op het toneel een homogeen geheel vormen, waarbij disciplines zo nu en dan soepel worden gewisseld. Het duurt even voordat je doorhebt dat het fantastische stemgeluid afkomstig is van countertenor Arturo den Hartog, die je net zo goed onder de dansers zou kunnen scharen.

De monologen van Dagmar Slagmolen, een soms vrij geestige bewerking door singer-songwriter Lucky Fonz III van de gedichten van Wilhelm Müller waarop Schubert zijn liederen baseerde, ondersteunen de muziek en dans. Schuberts afgewezen reiziger in *Winterreise* staat hierbij symbool voor de maatschappelijk buitengesloten 'neurodivergente medemens'.

Verstikkende groepsdynamiek

Dit gegeven leidt wel tot een vrij voorspelbare dramaturgie. In een duister toneelbeeld tussen bunker en isolatiecel, dat allengs van helderder licht wordt voorzien, volgt de choreografie van Davide Bellotta (onder mentorschap van Conny Janssen) een traject van verstikkende groepsdynamiek en afwijzing naar individualiteit en omarming. Tot superpower zelfs: zo evolueert een groepsdans met lood in de benen in een krachtige haka-dans.

Na afloop vullen we dezelfde online vragenlijst in. Of onze opvattingen over wat normaal is veranderd zijn, blijft de vraag. Aan de muziek zal het in ieder geval zéker niet liggen.